

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/23/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5617207348
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5617207348.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu, členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejstříka, v právnej veci žalobcov: 1/ Ing. J. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. - V. E. D. T. XXXX/X, K. R., 2/ O. L. nar. XX. XX. XXXX, bytom tamtiež, 3/ P. L., nar. XX. . XX. XXXX, bytom tamtiež, žalobcovia zastúpení JUDr. Jiřím Martausom, advokátom so sídlom Ul. X. R. XXX/XX, K. R. proti žalovaným: 1/ B. R. nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXXX/XX, K. R., zastúpený JUDr. Zuzanou Medveckou, advokátkou so sídlom H. XXX, K. R., 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, zastúpený JUDr. Félixom Neupauerom, advokátom so sídlom E. V. X/A,. P., o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na odvolanie žalobkyne 3/ a žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č.k. 4C/46/2017-148 zo dňa 20. 09. 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, v ktorom žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ 10 000,- eur, žalobkyni 2/ 10 000,- eur, žalobkyni 3/ 5 000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcom priznal proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, p o t v r d z u j e .
II. Vo výroku, ktorým uložil uvedenú povinnosť žalovanému 2/, rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobu žalobcov voči žalovanému 2/ v celom rozsahu z a m i e t a .

Žalovanému 2/ proti žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného, ani odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

III. Žalobcom p r i z n á v a proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie podľa čl. 1 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15, § 101, § 104, § 106 ods. 1, 2, § 420 ods. 1 OZ uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ 10 000,- eur, žalobkyni 2/ 10 000,- eur a žalobkyni 3/ 5 000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcom priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy každý v sume 30 000,- eur, ktorá im vznikla v dôsledku straty syna, brata, keď vykonaným dokazovaním mal preukázané, že k úmrtiu Z. L. došlo v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný 1/, za čo bol v konaní 2T/100/2015 trestným rozkazom právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 písm. h/ Tr. zák., čím bola daná aj jeho pasívna vecná legitímácia podľa ust. § 420 ods. 1 OZ z titulu všeobecnej zodpovednosti za vzniknutú škodu. Žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu neoprávneného zásahu do ich súkromného, prípadne rodinného života, t. j. ich osobnostných práv.

Úmrtím Z. došlo k zásahu do ich emocionálnej sféry, pretože tvorili plnohodnotnú, harmonicky fungujúcu rodinu. Celistvosť rodiny bola trvale a neodstrániteľne narušená a ochudobnenie v ich citovej oblasti je nenapraviteľné, keďže stále prežívajú obrovskú bolesť. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch môže aspoň prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, čo je jej zmyslom, keďže pri nezmyselnej strate života blízkej osoby satisfakcia nepostačuje a peňažná náhrada v akejkoľvek výške bude nedostatočná. Pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/, ktorý je poisťiteľom žalovaného 1/ a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu spolu s ním vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. To, že náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením, vyplýva jednak z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. 10. 2013, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu SR (III. ÚS 646/2015, I. ÚS 474/2016, I. ÚS 206/2015), ktorý vychádzajúc z účelu povinného zmluvného poistenia zohľadniac zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla aplikoval extenzívny výklad pojmu náhrady škody. Vzhľadom na žalovaným 2/ vznesenú námietku premlčania vychádzal z toho, že z premlčania sú vylúčené všetky osobné a osobnostné práva, avšak z týchto osobnostných práv vyplývajúce majetkové právo, t. j. aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje. Trojročná premlčacia doba začala žalovanému 1/ plynúť v deň nasledujúci po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, t. j. po XX. XX. XXXX, kedy došlo k smrti Z.. Nárok na náhradu škody sa premlčí v subjektívnej dvojročnej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, k čomu u žalobcov došlo nadobudnutím právoplatnosti trestného rozkazu, ktorým bol žalovaný 1/ uznaný vinným zo zavineného protiprávneho konania, t. j. dňom 07. 05. 2016. Pri práve na plnenie z poistenia je potrebné objektívnu premlčaciu dobu z hľadiska začiatku jej plynutia posudzovať podľa § 104 OZ, ktorý určuje začiatok plynutia premlčacej doby odchylné a fakticky ju predlžuje o 1 rok, čo platí pre všetky druhy poistenia. Z hľadiska plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby (§ 106 OZ) preto žalobcovia voči žalovanému 2/ svoje nároky na náhradu škody uplatnili včas, keďže žaloba voči žalovanému 2/ bola podaná na súde 16. 04. 2018. Pri určení výšky peňažnej náhrady, ktorá je predmetom voľnej úvahy súdu, zohľadňoval okolnosti na strane poškodených (pozostalých), ako aj na strane škodcu (osoby zodpovednej), t. j. jeho postoj, dopad udalostí do jeho duševnej sféry, majetkové pomery, mieru zavinenia, resp. spoluzavinenia usmrteného. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil určitú mieru spoluzodpovednosti nebohého na tragickom následku nehody spočívajúcom v nepoužití bezpečnostných pásov, ako aj dopad priznanej náhrady do sféry žalovaného 1/, ktorý je bez významnejších majetkových hodnôt, v čase neoprávneného zásahu bol študentom strednej školy (v súčasnosti poberá invalidný dôchodok a je študentom školy vysokej). Tragická udalosť nezvratne zmenila aj život samotného žalovaného 1/ a jeho rodiny, keďže zostal pripútaný na invalidný vozík a jeho zdravotný stav vyžaduje celodennú starostlivosť a rehabilitácie, keď smrťou nebohého prišiel o svojho najlepšieho priateľa. Svoj čin úprimne oľutoval, snažil sa vyjadriť ľútosť a ospravedlniť sa pozostalej rodine. Mal za to, že dôsledkom výkonu práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nemôže byť, aby k ľarche svedomia (ktorú žalovaný 1/ nepochybne pociťuje) pristúpila aj taká ekonomická záťaž, ktorá by bola pre neho ekonomicky likvidačná a ničila by jeho ďalší život. Preto rodičom priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,- eur a sestre 5 000,- eur, ktorá čiastka je porovnateľná s právnou úpravou v Českej republike (§ 444 ods. 3 OZ), ako aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj rozhodnutiami tunajších súdov. Vzhľadom na to, že poškodený má právo na plnenie jednak proti škodcovi z titulu náhrady škody, tak aj originálny nárok na plnenie založený osobitným právnym predpisom proti jeho poisťovateľovi a môže plnenie dostať len raz, rozhodol, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Návrh žalovaného 1/ na nariadenie znaleckého dokazovania k otázke porušenia povinnosti spolujazdca sa pripútať mal za otázku právnou, a preto mu nevyhovelo, prihliadnuc k tomu, že táto okolnosť bola zohľadnená pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a vzhľadom na plný úspech žalobcov v spore im priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu, keď čo do základu mali plný úspech vo veci. Nakoľko rozhodnutie o výške priznaného nároku záviselo od jeho úvahy, pre absenciu výslovného ustanovenia CSP prihliadol na čl. 4, a to princíp všeobecnej spravodlivosti.

2. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný 1/ z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, g/, h/ CSP a žiadal ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Mal za to, že na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy mal byť zaviazaný len žalovaný 2/, s ktorým bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda je tu jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom, keďže táto náhrada spadá v celom rozsahu do krytia povinným zmluvným poistením.

Nesprávne určil i výšku nemajetkovej ujmy žalobcom, ktorá je pre neho likvidačná. Pritom neprihliadol na skutkové okolnosti prípadu, keďže sám zostal ťažko zdravotne postihnutý a pripútaný na invalidný vozík, a teda došlo aj k zmene jeho života, keď smrť jeho najlepšieho priateľa Z. je pre neho neprekonateľnou životnou prekážkou, s ktorou musí žiť celý život a za ktorú prejavil aj žalobcom ľútosť, keďže sa im snažil niekoľkokrát ospravedlniť a vyhľadať ich za účelom jej prejavenia. Súd sa nevysporiadal s jemu uloženým trestom, ktorý bol sankciou za tragédiu, ku ktorej došlo, ktorý už vykonal, takisto s navrhnutým dôkazom na pribratie znalca na preukázanie toho, že keby bol nebohý pripútaný, nedošlo by k jeho smrti. Z rozhodnutia nevyplýva ako s prihliadnutím na túto skutočnosť určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy, keďže mala na jej určenie vplyv, t. j. neprihliadol na spoluzavinenie usmrteného a neprihliadol ani na skutkové okolnosti, za ktorých k nehode došlo, keďže to bolo v dôsledku zasahovania Z. do riadenia. Aj keď je výška peňažnej náhrady predmetom voľnej úvahy súdu, musí na uvedené okolnosti prihliadnuť, keďže tak neučinil, výšku peňažnej náhrady určil v neprimeranej výške, ktorá je pre neho likvidačná. Ďalej mal za to, že nesprávne bolo rozhodnuté aj o nároku na náhradu trov konania, ktorý bol žalobcom priznaný v plnom rozsahu, pretože z výroku rozhodnutia nevyplýva, či je priznaný len voči nemu alebo aj voči žalovanému 2/, resp. spoločne. Nestotožnil sa s tým, že do základu mali žalobcovia plný úspech vo veci, pretože požadovali náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške ako im bola priznaná a vzhľadom na pomer úspechu vo veci mal byť naopak priznaný jemu. Pokiaľ pri rozhodovaní vychádzal vzhľadom na absenciu ustanovenia CSP z jeho čl. IV, z ktorého vyplýva princíp všeobecnej spravodlivosti, v tomto smere svoje rozhodnutie bližšie nezdôvodnil. Pokiaľ uvádzal, že pri určení výšky odmeny sa bude vychádzať zo súdom priznanej sumy, nie výšky uplatneného nároku, tento záver je nesprávny, pretože v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (§ 10 ods. 8) vo veciach ochrany osobnosti je tarifnou hodnotou 2 000,- eur. Mal za to, že súd podľa § 257 CSP vzhľadom na existenciu dôvodov osobitného zreteľa spočívajúcich vo veciach prípadu a jeho majetkových a osobných pomeroch nemal nárok na náhradu trov konania žalobcom priznať.

3. Proti uvedenému rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalobkyňa 3/, a to podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP a žiadala ho zmeniť tak, že bude žalovaným uložené zaplatiť jej uplatnenú sumu 10 000,- eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Rozhodnutím súdu, keď oproti rodičom jej bolo priznané právo na náhradu nemajetkovej ujmy len v polovičnej výške, sa cítila nespravodlivo ukrivdená, pretože toto vyvoláva dojem, že smrť mladšieho brata sa jej dotýka podstatne menšou mierou ako jeho rodičov, čo však nie je dôvodné, keďže s nimi patrí do okruhu najbližších členov rodiny zosnulého, s ktorým spoločne vyrastala a žila s rodičmi v spoločnej domácnosti.

4. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalovaný 2/ z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, h/ CSP a žiadal ho zmeniť tak, že žaloba vo vzťahu k nemu bude zamietnutá. Mal za to, že žalobcovia sa voči nemu domáhali žalovaných súm z dôvodu, že žalovaný 1/, ktorého je poisťovateľom, spôsobil dňa XX. XX. XXXX dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej sprostredkovane došlo k vzniku nemajetkovej ujmy. Nárok si však voči nemu uplatnili až návrhom podaným na súde dňa 16. 04. 2018. Pritom súd na jednej strane konštatuje premlčateľnosť náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorej počiatok je daný objektívne k momentu neoprávneného zásahu do práv žalobcu a následne už aplikuje subjektívnu premlčaciu dobu viažucu sa k údajnému momentu, kedy sa žalobcovia dozvedeli o osobe vinníka, pričom bez ďalšieho aplikuje ust. § 104 OZ. Uvedený postup a závery sú zjavne zmätočné a protirečiacie si, aj keď je z ľudského hľadiska pochopiteľný, nemá žiadnu oporu v platnom právnom poriadku a rozhodovacej praxi s cieľom zahojiť nečinnosť žalobcov, ktorí si voči nemu nárok uplatnili po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty. Uplatnenie ust. § 104 OZ vo vzťahu k nároku žalobcov je v rozpore s ust. § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení, v zmysle ktorého čo do otázky premlčania platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie tohto nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Ďalej poukázal na to, že vo veci nie je ani pasívne legitimovaný, keďže v zmysle publikovaných rozsudkov najvyššieho súdu platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právnou ochranou osobnosti upravenej v § 11 a nasl. OZ a právom na náhradu škody, medzi ktorým je pojmová, aj obsahová odlišnosť a do úpravy rozsahu krytia podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení bez jeho novelizácie nemožno zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a/ citovaného zákona aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. OZ.

5. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne 3/ ďalej uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy je ponechaná na úvahu súdu a súd prvej inštancie správne rozhodol, keď určil rozdielnu výšku náhrady

nemajetkovej ujmy u rodičov a u súrodencov poukazujúc na to, že ním priznaná náhrada je porovnateľná s právnou úpravou v Českej republike, ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukázal na to, že v odvolaní namietal priznanie neprimeranej výšky nemajetkovej ujmy u všetkých žalobcov vzhľadom na okolnosti prípadu. Žalovaný 2/ sa k žalobe nevyjadril v súdom určenej lehote, t. j. podľa § 153 ods. 1 CSP neuplatnil prostriedky procesnej obrany včas, a preto na ním vznesenú námietku premlčania podľa § 149 CSP súd nemôže prihliadať. Mal za to, že súd správne posúdil počiatok plynutia premlčacej lehoty a že žalobcovia si svoje nároky si uplatnili včas aj že náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podaných odvolaniach (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, v ktorom žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ 10 000,- eur, žalobkyni 2/ 10 000,- eur, žalobkyni 3/ 5 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcom priznal proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil (I.). Vo výroku, ktorým uložil uvedenú povinnosť žalovanému 2/, rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol (II.), keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP), ani zrušenie (§ 389 ods. 1 CSP).

7. Krajský súd vo vzťahu k výroku II. svojho rozhodnutia konštatuje, že výklad práva obsiahnutý v rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré žalovaný 2/ poukazoval a z ktorých má vyplývať, že nie je v spore pasívne legitimovaný, nemožno považovať za eurokonformný a správny. Z rozhodnutí súdneho dvora a z rozhodnutí ústavného súdu, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie vyplýva, že súdny dvor rozsudkom vo veci sp. zn. C-22/2012 z 24. 10. 2013 rozhodol, že čl. 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. 04. 1972, čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. 12. 1983, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. 05. 2005 a čl. 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. 05. 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Ústavný súd skonštatoval, že je zjavné, že vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) umožňuje blízkym osobám obetí usmrteným pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má žalovaný 2/ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území SR. Rozsudok súdneho dvora je pritom záväzný odo dňa vyhlásenia nielen pre súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku, ale aj pre súdy, ktoré budú rokovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch, keď pre ďalšie takéto prípady rozsudok zaväzuje všetky súdy členských štátov „pro futuro“. K námietke nepriameho účinku smerníc odvolací súd uvádza, že táto charakteristika nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv. nepriamy účinok práva; pozri prípad Von Colson and Kamann - rozsudok ESD z 10. 04. 1984 vo veci 14/83, prípad Marleasing - rozsudok ESD z 13. 11. 1990 vo veci C-106/89). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo únie a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odhŕať smernici jej potrebný účinok (rozsudok ESD z 09. 06. 2011 vo veci C-409/2009).

Vo vzťahu k uvedenému je však nutné konštatovať, že aj keď právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 OZ predstavuje jeden zo samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobnostné právo nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy, keďže určujúci je obsah nároku a nie predmet jeho ochrany. Preto ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, princíp právnej istoty

vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky, a preto sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ, pričom počiatok jej plynutia je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby, t. j. ku dňu smrti nebohého a začína plynúť dňom nasledujúcim po tomto dni. Premlčacia doba preto vo vzťahu k žalovanému 2/ uplynula pred podaním žaloby voči nemu 16. 04. 2018, z ktorého dôvodu vzhľadom na žalovaným 2/ vznesenú námietku premlčania žalobcom nimi uplatnený nárok voči nemu nebolo možné priznať (§ 100 ods. 1 OZ).

Krajský súd ďalej uvádza, že žalobcovia si svoj nárok proti žalovanému 2/ uplatňovali podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle odseku 2 ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Žalobcovia si pritom proti žalovanému 1/ svoj nárok na plnenie neuplatňovali z titulu poistenia, kedy začína plynúť premlčacia doba za rok po poisťnej udalosti, a preto uvedené ustanovenie nemohlo byť súdom prvej inštancie na daný prípad aplikované.

K tvrdeniu žalovaného 1/, že námietka premlčania nebola uplatnená v lehote stanovenej na vyjadrenie sa k žalobe, a preto podľa ust. § 153 by na ňu nemalo byť súdom prihliadnuté, krajský súd uvádza, že až pri neuvedení ďalších skutočností vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu (§ 176 ods. 4 CSP) by nemusel na ňu súd prihliadnuť, pričom žalovaný 2/ vznesol námietku premlčania pred prvým pojednávaním (ktoré bolo kvôli tehotenstvu a následnej kúpeľnej liečbe zástupcov posunuté, resp. odročené), a preto tvrdenie, že nebola uplatnená včas ani z tohto dôvodu neobstojí, pretože rýchlosť a hospodárnosť konania nemohla byť nijako narušená, keď vyjadrenie žalovaného 2/ bolo ostatným stranám včas pred nariadeným pojednávaním doručené. V spore stranou konania opodstatnene vznesenú námietku premlčania voči uplatnenému nároku pritom nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože inštitút dobrých mravov je zákonným inštitútom a prispieva k istote v právnych vzťahoch. Za špecifických okolností však výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik z uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znak konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, t. j. rozhodujúce pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania a tieto musia byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený taký významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva umožniť námietku premlčania, čo však v danom prípade nebolo ani len tvrdené.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými vyjadreniami žalobcov a žalovaného 2/ v prvostupňovom aj odvolacom konaní krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov proti žalovanému 2/ zamietol. O trovách celého konania (§ 396 ods. 2 CSP) napriek plnému úspechu žalovaného 2/ podľa ust. § 257 CSP rozhodol tak, že žalovanému proti žalobcom nárok na ich náhradu nepriznal, keď dôvody osobitného zreteľa videl v opodstatnenosti ich nároku, ktorý im nemohol byť priznaný len z dôvodu vznesenej námietky premlčania, prihliadnúc aj k najzávažnejšiemu zásahu do ochrany ich osobností spočívajúcemu v nezvratnom ovplyvnení ich súkromného a rodinného života stratou syna a brata, keď priznaním nároku na náhradu trov konania žalovanému by boli ďalej traumatizovaní.

8. Krajský súd vo vzťahu k výroku I. svojho rozhodnutia po preskúmaní napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotení toho, čo uviedol v rámci odvolacieho konania žalovaný 1/, konštatuje, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a vykonal potrebné dokazovanie a následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (§ 387 ods. 2 CSP), keďže ani žalovaný 1/ vo svojom odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa prvoinstančný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

9. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalovaného 1/ krajský súd dopĺňa, že pri svojom rozhodovaní je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal (§ 193 veta tretia CSP), pričom zo skutkovej podstaty

trestného činu usmrtenia, za ktorý bol právoplatne uznaným vinným vyplýva spoluzavinenie nebohého ako spolujazdca v tom, že nebol pripútaný, avšak nie v jeho zasahovaní do riadenia žalovaného 1/, tak, že mu mal začať spúšťať stierače, odpútať jeho pozornosť, keďže mal vypité a navyše bol veselej nálady a v zákrute pri vojení do nerovnosti vozovky po chytení sa volantu ho otáčať doľava oproti jeho otáčaniu. V uvedenej súvislosti krajský súd navyše zdôrazňuje aj prevenčnú povinnosť žalovaného 1/ vyplývajúcu či už z ust. § 415 OZ, resp. z predpisov o cestnej premávke (§ 2 ods. 2 písm. o/, u/, § 3 ods. 2 písm. a/ z. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke), v rámci ktorej súc si vedomý nepripútania nebohého a jeho zasahovania mu do vedenia vozidla, nemal jazdu začať, resp. ani, keď sa tak začalo diať, v nej pokračovať, pri splnení ktorej by k dopravnej nehode nedošlo. V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie správne posúdil aj jeho návrh na vykonanie požadovaného znaleckého dokazovania.

K ďalšej námietke žalovaného 1/ týkajúcej sa likvidačnej výšky priznanej nemajetkovej ujmy krajský súd dopĺňa, že tento je povinne zmluvne poistený u žalovaného 2/ a z poistenia svojej zodpovednosti má právo, aby tento za neho nahradil žalobcom priznané nároky, čo v priebehu konania žalovaný 2/ ani len nespochybňoval.

Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie vychádzajúc z ustálenej judikatúry v danej oblasti správne určil výšku nemajetkovej ujmy tak ako v iných obdobných prípadoch zohľadniac ním uvádzané skutočnosti, či už na strane žalobcov, resp. žalovaného.

10. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacej námietke žalobkyne 3/ krajský súd dopĺňa, že u nej súd prvej inštancie správne priznal náhradu nemajetkovej ujmy v nižšej výške ako u rodičov, keďže ako sama rodina sama uviedla posledné dva roky pred nehodou nežila s nimi v spoločnej domácnosti a viedla samostatný život v Anglicku, kde pracovala, z ktorého dôvodu aj keď veľký zásah do jej súkromného, prípadne rodinného života, t. j. osobnostných práv nemohol byť v takom rozsahu ako u rodičov, s ktorými nebohý žil v spoločnej domácnosti a ktorý ho vychovávali.

11. Vychádzajúc aj z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami žalovaného 1/, či už v prvoinštančnom, resp. odvolacom konaní, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, vrátane nároku na náhradu trov konania, pretože žalobcovia dosiahli satisfakciu uložením povinnosti žalovanému 1/ nahradiť im nemajetkovú ujmu v peniazoch, čo možno hodnotiť ako plný úspech vo veci podľa § 255 ods. 1 CSP, keďže boli úspešní čo do základu, pretože rozhodnutie o výške náhrady vzhľadom na povahu sporu, záležalo od úvahy súdu.

Keďže žalobcovia boli plne úspešní aj v odvolacom konaní, odvolací súd im podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP proti nemu priznal v plnom rozsahu aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).